

Dobeles 1.vidusskolas karjeras izglītības programma

Karjeras izglītības programmas apguves organizācijas un satura īstenošanas pamatnosacījums ir karjeras izglītību realizēt tā, lai izglītojamais iegūtu gan zināšanas konkrētā karjeras izglītības jomā un formā, gan universālas, vispārējas prasmes, balstītas uz darbības pieredzi, kas ļautu veiksmīgāk analizēt situāciju, pieņemt sev atbilstošus lēmumus un rīkoties gan iepriekš zināmās, gan jaunās dzīves situācijās.

I. Karjeras izglītības programmas mērķi un uzdevumi:

1. Karjeras izglītības mērķis ir organizēt izglītības saturu un izglītības ieguves procesu atbilstoši Ministru kabineta 2014.gada 12. augusta noteikumu nr.468 „**Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu, pamatizglītības mācību priekšmetu standartiem un pamatizglītības programmu paraugiem**” un Ministru kabineta 2013. gada 21.maija noteikumu nr. 281 „**Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu, mācību priekšmetu standartiem un izglītības programmu paraugiem**” prasībām, integrējot specifiskus mērķus:

- 1.1 *Nodrošināt izglītojamajam pašizpēti, karjeras izpēti un karjeras plānošanai un vadīšanai nepieciešamo pamatzināšanu un pamatprasmju apguvi,*
- 1.2 *Radīt pamatu savlaicīgu, apzinātu un ar iespējam sabalansētu personīgo lēmumu pieņemšanai par turpmāko izglītību.*

2. Karjeras izglītības uzdevumi:

- 2.1 *Nodrošināt katram izglītojamajam pašnovērtēšanas metožu apguves iespējas;*
- 2.2. *Palīdzēt pielietot zināšanas par sevi, lai izprastu savas spējas, stiprās puses, intereses, prasmes un talantus, pieņemtu lēmumus, nospraustu mērķus;*
- 2.3. *Veidot katrā izglītojamajā interesi par karjeru, iepazīstinot ar darba pasaules un ar to saistīto izglītošanās daudzveidību;*
- 2.4. *Nodrošināt katram izglītojamajam iespēju apgūt mācīšanās prasmes, informācijas tehnoloģiju un citu informācijas avotu izmantošanas pamatiemaņas;*
- 2.5. *Palīdzēt katram izglītojamajam pieņemt apzinātu lēmumu par turpmāko izglītību un ar to saistīto iespējamo karjeru;*
- 2.6. *Nodrošināt iespēju gūt darbības pieredzi;*
- 2.7. *Izkopt sadarbības, saskarsmes, prezentācijas prasmes, cieņu pret daudzveidību;*
- 2.8. *Veidot izglītojamajos izpratni par karjeras saistību ar sasniegumiem izglītībā un mūžizglītību.*

II. Plānotais gala rezultāts

1. Izglītojamais ir ieinteresēts attīstīt savas personības īpašības un prasmes, kas ir būtiskas dažādām profesijām.
2. Izglītojamais spēj atrast un analizēt informāciju par profesijām, izglītību un izglītošanās daudzveidīgajām iespējām.
3. Prot izstrādāt pagaidu īstermiņa un ilgtermiņa plānus, analizējot savas personības īpašības un prasmes, vērtības un panākumu kritērijus.

III. Karjeras izglītības jomas un to saturiskās tēmas:

1. Pašizpēte (sevis izzināšana) -
 - 1.1 *Mana identitāte, paštēls.*
 - 1.2 *Manas intereses, hobiji, spējas, brīvais laiks.*
 - 1.3 *Pozitīvais piemērs, autoritāte, ideāls.*
 - 1.4 *Sevis iepazīšanas un izpētes veidi, to sasaiste ar iecerēto profesiju, pašnovērtēšana.*
 - 1.5 *Vērtīborintācija.*
 - 1.6 *Prasme sadarboties, risināt konfliktus.*
 - 1.7 *Mana veselība un nākotnes nodomi.*
 - 1.8 *Mācīšanās prasmes, mācību sasniegumi, to saistība ar nākotnes nodomu īstenošanu.*
 - 1.9 *Pašaudzināšana.*
2. Karjeras izpēte (darba pasaules izzināšana) -
 - 2.1. *Darba nozīme cilvēka dzīvē.*
 - 2.2. *Populāras un sabiedrībā augstu vērtētas profesijas, profesiju daudzveidība, to tipi.*
 - 2.3. *Manu vecāku darba dzīve.*
 - 2.4. *Informācijas avoti darba un izglītības pasaules pētīšanā.*
 - 2.5. *Profesionālā kvalifikācija un tās ieguve.*
 - 2.6. *Darba tirgus un nodarbinātība.*
 - 2.7. *Sociālā vide un nodarbinātība.*
 - 2.8. *Izglītības veidi un līmeņi, dažādas mācību iestādes.*
 - 2.9. *Darba likumdošana, darba drošība.*
 - 2.10. *Pašnodarbinātība.*
3. Karjeras vadība (karjeras plānošana, plāna īstenošana) –
 - 3.1. *Kas man palīdzēs pieņemt lēmumu par karjeru?*
 - 3.2. *Dažādu karjeru pozitīvie un negatīvie aspekti.*
 - 3.3. *Kad viss nenorit tā, kā plānots.*
 - 3.4. *Mani nākotnes mērķi un to sasniegšanas plāns (īstermiņa un ilgtermiņa plānošana).*
 - 3.5. *Pārmaiņas manā dzīvē.*
 - 3.6. *Komandas darba pieredze.*
 - 3.7. *Darba izmēģināšana.*
 - 3.8. *Sevis prezentēšana.*
 - 3.9. *Vienkāršu lēmumu pieņemšanas paņēmieni.*

IV. Karjeras izglītības satura īstenošana skolā

Karjeras izglītības saturs tiek realizēts integrēti ikdienas mācību procesā un skolas organizētajos pasākumos, izmantojot dažādas darba organizācijas formas un metodiskos paņēmienus:

1. Klases stundas – karjeras izglītības tēmas atbilstoši skolēnu vecumposmam iekļautas skolas audzināšanas darba programmā un klases audzināšanas darba plānā.
2. Mācību priekšmetu stundas – katras karjeras izglītības jomas atsevišķi temati – pašizpēte, karjeras izpētē un karjeras vadība – integrēti ietverti mācību priekšmetu satura apgūvē, mācību stundas uzbūvē un organizācijā.
3. Informatīvi izglītojoši pasākumi / aktivitātes – projekta dienas atbilstoši izveidotajam plānojumam, tikšanās ar karjeras konsultantu, ēnu dienas, ekskursijas uz vecāku darbavietām, konkursi, citu izglītības iestāžu vizītes skolā, izglītojošas lekcijas.

V. Karjeras izglītības satura īstenošanas metodes un formas

1. *Konsultēšana – palīdzība skolēniem, lai veicinātu sevis izzināšanu, savas profesionālās ievirzes apzināšanu, padziļinātu izpratni par izglītību un iespējām darba tirgū, attīstīt prasmes savu spēju un iespēju samērošanā, izdarīt izvēli karjeras plānošanā un vadīšanā, darba meklēšanas un darbā noturēšanās prasmju apguvi caur darba izmēģinājumiem.*
2. *Novērtēšana – palīdzība skolēniem iegūt pašvērtējumu, lietojot testus un citas pētījuma metodes.*
3. *Informēšana – skolēnu apgādāšana ar objektīvu informāciju par izglītības un apmācības, darba iespējām, tiesībām u.c.*
4. *Padomu došana – ierosinājumu, priekšlikumu izteikšana, uzvedināšana.*
5. *Skolēna priekšmetisko zināšanu un prasmju sasaiste ar viņa personisko un sociālo izaugsmi, pašapziņas veidošanu, lēmumu pieņemšanu un dzīves plānošanu.*
6. *Mācību priekšmetu zināšanu un prasmju sasaiste ar nākotnes studijām, nākamo izglītības pakāpi, eksamināciju, priekšmetisko izvēli.*
7. *Rekomendācijas skolēnam konsultēties :*
 - ārpuskolas karjeras izglītības atbalsta institūcijās (NVA, pašvaldību karjeras izvēles centros u. tml.) vai
 - ar mācību priekšmetu skolotājiem, skolas vadību, vecākiem.
8. *Skolēna sagatavošana pārejai – no pamatskolas uz proģimnāziju, vidusskolu, profesionālo izglītību vai darba dzīvi, no vidusskolas uz profesionālo vai augstāko izglītību vai darba dzīvi.*
9. *Skolēna sagatavošana mūžizglītbai.*

VI. Karjeras izglītības izglītošanās aspekti

Saskaņā ar Ministru kabineta 2014.gada 12. augusta noteikumiem nr.468. „**Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu, pamatizglītības mācību priekšmetu standartiem un pamatizglītības programmu paraugiem**” un Ministru kabineta 2013. gada 21.maija noteikumiem nr. 281 „**Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu, mācību priekšmetu standartiem un izglītības programmu paraugiem**” karjeras izglītībā sasniedzamo spēju un prasmju attīstītību atspoguļo galvenie izglītošanās aspekti:

- 1. Pašizpaušmes un radošais aspekts: radošās darbības pieredze; pastāvīga iespēja meklēt un atrast risinājumu praktiskām problēmām, atklāt kopsakarības;*
- 2. Analītiski kritiskais aspekts: intelektuālās darbības pieredze- patstāvīga, loģiska, motivēta, kritiska un produktīva domāšana; prasme pamatot savu viedokli pagātnes, tagadnes un nākotnes saiknes kontekstā;*
- 3. Morālais un estētiskais aspekts: izpratne par morāles jēdzieniem cilvēku savstarpējā saskarsmē, par cilvēka tiesībām uz vienlīdzību;*
- 4. Sadarbības aspekts: prasme sadarboties, strādāt komandā, uz klausīt un respektēt dažādus viedokļus, pieņemt lēmumus un uzņemties atbildību par to īstenošanu, atbildīgi rīkoties konfliktsituācijās, rūpēties par savu un līdzcilvēku drošību un meklēt palīdzību atbilstošās institūcijās un dienestos;*
- 5. Saziņas aspekts: praktiska pieredze valodas lietošanā; prasme sazināties vairākās valodās (rakstīt, runāt, lasīt), prasme publiski uzstāties, izteikt un pamatot savu viedokli, prezentācijas prasmes;*
- 6. Mācīšanās un praktiskās darbības aspekts: prasme patstāvīgi plānot, organizēt un īstenot mācīšanos; dažādu zināšanu un prasmju lietošana praktiskajā darbībā; prasme mācību procesā izmantot dažādu veidu informāciju, konsultēties, atrast palīdzību; prasme izmantot modernās tehnoloģijas;*
- 7. Matemātiskais aspekts: matemātikas izmantošana praktiskajā dzīvē (budžeta plānošana, izglītības izmaksu aprēķināšana, salīdzināšana u.c.*

VII. Vērtēšana

Skolēnu izpratne par karjeras izglītības jautājumiem tiek vērtēta bezatzīmju vērtēšanas sistēmā, īsi mutiski vai rakstiski raksturojot skolēnu mācību darbību, darba stilu, attieksmi un izaugsmes dinamiku zināšanu, prasmju, iemaņu (kompetenču) apguvē un izmantojot pašvērtējumu.